

Ka Pane a ke Kahu Aupuni.

[Eia malalo iho nei ka pane a ke Alii-wine Kahu Aupuni, i na Olelo Hooholo a na Makaainana i waiho aku ai imua ona, ma o ko lakou Komite he Umikumamakolu, e uwalo aku ana i ka maliu mai o kona aloha alii i ka leo haahaa i piha i ka walohia o na makaainana. Ke noi nei makou e heluhelu akahele ia, a e hoomaopopo pono ia keia manao alii.]

E NA KEONIMANA ;

Ua waiho mai oukou imua o'u i kekahī mau olelo hooholo o kekahī halawai makaainana e pili ana i ka Mai Hebera, e ike ia nei iwaena o kakou, a he mea ia e ulu mai ai o na manao hopohopo ia kakou a pan.

O keia mai ka mea nana i luku i na la-huikanaka iloko o na au kahiko i hala, a he mea hiki ole ia kakou ke manao e pakele ana kakou i na wa a pau. O, ka manawa mua i hiki mai ai keia mai ia kakou, ma ka makakiki 1853 no ia, he wa aole i ike na kanaka i ke ano ino loa o ia mai, a ua nui ka poino i ike ia, aka i kona hoea hou ana mai i ka makahiki 1863 a me 1872, ua maha ka lahui mamuli o ka loaa ana o kekahī o lakou i ka mai ma ka makahiki 1853, a ua oika oluolu o lakou a pau e hoolohe i na olelo ao, e hana i na mea e pale aku ai, aole no i laha nui loa, aole no hoi i laha nui ma ka hoea hope ana mai ma ka makahiki 1877.

Ma ka mahina o Dekemaba i hala aku nei, ua ku mai la kekahī moku mai Kapalikiko mai me ka ike ole ia he mai ko luna, a ua lele mai kekahī ohtua a mahope ua puka mai kona mai hebera.

Ma ka malama akahele ana, aole hiki ke pale iaaku kekahī ulia wale o keia ano, a he mea ia e hoike mai ai e loaa ana no kakou i na mai e like me ka loaa ana o na lahui e ac. Aole i laha hou aku ka mai mai keia kanaka aku.

O ka lua o ka manawa, oia no ka moku ahii Cassandra mai Kina mai, a mai ia moku ua hoopae malu ia mai kekahī kanaka me ka mai hebera, ua hoike mua nae ke kape-na aole mai o na kanaka a pau maluna. Ua huna ia keia kanaka maluna o ka moku aole i hoike ia i ko kakou mau luna, a ua hoopae ia iku i ka po. Ua ikaika na mea i hana ia no ka malama ana i ke ola o ka le-huluhu, a mamuli o ka hooko pono ana o ia mau mea aole i loaa ka poino mai ia kanaka mai.

O na mai a pau i ike ia iho nei ua maopopo no ka moku ahii Quinta mai i ku mai ma ka la 12 o Januari me ka hoike mai aole mai oluna. He eha mea i make ma ka manawa, a ma ka ninau akahele loa ia ana i ke Kapena, ua hoike mai oia aole lakou i make mai kekahī mai lele, aole no hoi i loaa kekahī kumu mai ia manawa, e manao ai he oiaib ole kana i hoike mai ai.

Aia mahope iho o ka holo ana o ua moku nei, ua hoike mai kekahī poe mahuka mai ua moku mai, ua make ka poe i make ai i

ka mai hebeta, a ua loaa elua mau pake ma ke alanui Moi i loaa i keia mai ma ke ano mama. Ma'ko'u hoomaopopo ana, aole i ike ia ka mai mawaena o na ohua pake o ua moku nei mawaho ae o keia mau pake elua, a mai na luina o ua moku nei i hoolahaia ai ka mai i ko kakou lahui.

Nolaila, ua maopopo paha ia oukou a pau aole ma ke kiai makaala ana a ko kakou mau luna kiai e pale ia aku ai na hoike oiaio ole o na kapena moku.

E hoomanao iho oukou ua piha ko'u puu-wai i ke kaumaha, a ke manao lana nei wau aole e laha aku ana keia mai mawaena o kakou. Ke hana nei au a e hoomau aku ana i ka hana ana i na mea a pau iloko o ko'u mana e kaohi i ka laha ana, a ke noi ikaika aku nei au i na mea a pau e kokua pu mai ia'u ma ka hana ana i na mea a pau e pale aku ai i ka mai. ma ka hoolohe i na ao ana a ka poe ia lakou ka maha, a me na Kauka Lapaau, a ke koi ikaika aku nei au i na kanaka e hele nui ma na hale kahi e o ia ai, a e hooki ka halawai pu ana ma na wahi i akoakoa nui ai na kanakā, a e hoike aku i na Luna Aupuni i ka poe i loaa i ka mai.

Ma keia mea, ke makemake nei au e hoomaopopo pono loa ia. Ua ike pono au iloko o keia mau la i hala ae, ua hoao ia e lawe aku i kekahī poe, a ua lawe ia kekahī poe a huna ia ma na apana mawaho, kahi e loaa ole ai ia lakou ke kokua ia e ke Kauka, a lilo i mau wahi e hoolahaia aku ai ka mai mawaena o kekahī poe e loaa ole ana paha i ka mai.

Ke ninau nei au ia oukou e ko'u mau hoa-loha, Heaha ka pomaikai o ke kiai ana me ka makaala, ina e hana ia ana keia hewa nazuopu loa o ka huna ana i ka poe i loaa i keia mai ?

Ke noi hou aku nei au ia oukou, a ke paipai aku nei au ia oukou e ao aku oukou i na kanaka e hoike i na mea a pau i loaa i keia mai, a e kokua i ka poe i hoono-hoia e kiai i ka lahui, a e hoomaopopo iho oukou e hana ana au i na mea a pau i hiki ia'u, e loaa mai ai na kokua maikai e loaa ana ia'u.

* [Kakauinoiaia.]

LILIUOKALANI P.R.